

MERKKIPÄIVIÄ

Helsingin metropoliitta Tiihon.

K.P. Metropoliitta Tiihon 60-vuotias

60 vuotta täytti 28.6.88 Helsingin hiippakunnan piispa, metropoliitta T i i h o n. Hän on syntynyt Raja-Karjalassa Suis-tamon pitäjässä, ja on sukuaan Tajakka. Suomen ortodok-sista kirkkoa hän on palvellut lähes 35 vuotta pappina ja apu-laispiispana. Viime maaliskuussa ylimääräinen kirkolliskokous valitsi hänet Helsingin hiippakunnan piispaksi.

Metropoliitta Tiihon on papiksi valmistuttuaan täydentä-nyt opintojaan Pariisin ortodoksisissa instituutissa vv. 1958—61. Oulun seurakunnan kirkkoherrana hän oli v:sta 1968 sekä suoritti fil.lis. tutkinnon Oulun yliopistossa. En-nen Joensuun piispaksi tuloaan hän pistäytyi Boråsissa, mutta ei siellä viihtynyt.

Radiohaastattelussa (17.4.88) uusi Helsingin hiippakunnan piispa totesi mm. seuraavaa:

"Suomen ortodoksisessa kirkossa karjalainen ortodoksisuus on peruselementti, on ollut jo vuosisatoja ennen näitä päi-viä. Vaikkakin karjalaisten ortodoksien määrä on vähenty-nyt, silti valtaosa kirkkokunnan jäsenistä on edelleen Karja-lassa syntyneitä tai heidän jälkeläisiään, lapsiaan tai lapsen-lapsiaan, joten karjalainen ortodoksisuus on yhä merkittävä tekijä Suomen ortodoksisessa kirkossa."

Kauppaneuvoksetar Aino M a t t i n e n täytti 90 vuotta 21.1.88. Hän on syntynyt Raumalla kuuluun sikäläisiin 'jaa-rittajiin', suvultaan Nurmisia, joiden tunnuslausena oli: "Älä välitä, anna Nurmisen välittää." Hyvin suku perusohjetta nou-datti, sillä kaksi tytärtä välitettiin tekstiilimiehille, ensimmäi-nen Ville Mattiselle ja toinen hänen veljelleen Jussille. Huhu kertoo, että vielä oli kolmas tytär varattuna Pekka Mattiselle, mutta Pekkaa miellytti enemmän Kiestingin murre kuin Rauman jaaritukset, joten hänestä tuli Kiestingin vävy.

Hyvin Aino karjalaisuuteen sopeutui. Hänen kotinsa ovet olivat aina avoinna. Vuoroin olivat kestitettävänä karjalaiset kauppiamiehet, vuoroin seuramme edustajat. Kun tärkeitä ko-kouksia suunniteltiin ja paikkaa niille haettiin, niin Ville puut-tui puheeseen sanomalla: "Tulkaa meille, Aino voi teille jopa kahvit tarjota?" Ja tarjosi myös. Siellä sai olla eikä ollut kiire

pois, niinkuin tapahtui, jos pyrki Villen konttoriin. Ville ni-mittäin sanoi: "Tänne saa tulla, mutta täällä ei saa olla, tääl-lä tehdään työtä."

Viimeisen kerran kokoonnuttiin Ainin kestitettäväksi vä-hän ennen Villen kuolemaa. Silloin kerättiin Helsingin ym-päristön itäkarjalaiset nuoret Villen ja Ainin luo.

Parhaimmat, vaikka myöhäiset onnittelumme työmme ym-märtäjälle, aktiiviselle osallistujalle ja taloudelliselle tukijal-lemme. — **KP**

Aino Mattinen ja Boris Karpela nauttimassa kahvipöydän antimia.

85 vuotta täytti Turussa 16.8.88 kyykkämies Yrjö R a u - t a n e n. Hän on syntynyt Inkerinmaalta, mistä nuorena poi-kana tuli Viipuriin. Pitkän elämänsä aikana hän on suoritta-nut monenlaisia tehtäviä, ollut mm. kauppiana, talonmie-henä jne.

Kyykästä Yrjö on ollut sangen kiinnostunut. Hän kokosi inkeriläisten kyykkäjoukkueen ja oli kantavia voimia myös Turun Uuden Karjalaseuran kyykkätoiminnassa paitsi hyvä-nä iskijänä lahjoittamalla useita kiertopalkintoja.

Nykyisin Turussa pelataan joka kevät Hugon ja Yrjön kil-pailut, ensi vuonna jo 17. kerran. — Kyykkäväki onnittelee lämpimästi veteraania ja myötämielisiä tukijaansa. — **PJ**

Yrjö Rautanen kyykkäpokaleiden kera.

Opettajatar Toini Kälväinen täytti 90 vuotta 8.1.88. Hän on Repolan ruottseja, suvultaan Tuulivaaran Tsernejä. Kun Repola v. 1918 liittyi Suomen suojelukseen ja sinne perustettiin alkukouluseminaari, niin Toini tuli ensimmäiselle luokalle. Hän menestyi myös hyvin, sillä opettajansa Vasili Keynään mustakantinen muistivihko kertoo Toinin saaneen parhaimmat numerot.

Heti opettajaksi valmistuttuaan hän sai paikan Repolan Omelian kylässä. Syksyllä 1920 hän siirtyi Porajärven Himolan kylään. Tämän jälkeen seurasivat pakolaisvuodet, ensin opettajana Kyminlinnan pakolaiskoulussa, sitten 1924 täydennyskurssit Hämeenlinnassa ja senjälkeen pitkä päivätyö aina vuoteen 1940 saakka Maikkulassa. Sota-aikana hän oli jälleen Itä-Karjalassa ja rauhan palattua Kärämäellä.

Toinin kohdalla sopivat sattuvasti piispa Aleksanterin sanat, kun hänen vointiaan tiedusteltiin. Hän sanoi: "Eu ni midä hädiä, kui viel tsardakka peluu". Tällä hän tarkoitti sitä, että ajatukset juoksevat, päänuppi toimii ja muisti pelaa. Samoin pelaa Toinin tsardakka. Vanhoja Repolan ja Maikkulan asioita on kyselty ja kaikkiin on vastaukset saatu. — KP

Kyminlinnan pakolaisleirin opettajat 1920-öuvun alkupuolella. Takarivissä neiti Gertzin, johtajaop. Ester Elfvengren, Maria Larinen, istumassa lattialla Toini Tuomela (Kälviäinen) ja Nasti Prokkonen, o.s. Gertzin.

85 vuotta täytti 12.7.88 rovasti Toivo Rapeli. Hän on syntynyt Johanneksen Revonsaassa, kävi koulunsa Viipurissa ja valmistui papiksi v. 1927. Rapeli toimi Sairalan evankelisen opiston johtajana vv. 1933—38 ja Muolaan kirkkoherrana 1938—45.

Suomen evankeliumiyhdistyksen johtajana ja sen monien lehtien toimittajana Rapeli työskenteli v:sta 1947, toimi Kirkkoja Karjalaan -yhdistyksen johdossa sekä ollut sittemmin mukana lukemattomissa muissa kirkon järjestöissä.

Toivo Rapeli on matkustellut paljon ja kirjoittanut lähes kolmekymmentä kirjaa, joista mainittakoon omaelämäkerrallinen muistelmateos 'Matkaanlähtö' (1978).

85 vuotta täytti 16.8.88 rovasti Mikael Ritamo Helsingissä. Mikael on syntynyt Mantsinsaassa, käynyt Impilahden kansanopiston ja Sortavalan pappisseminaarin. Hän on toiminut kirkkoherrana Suojärvellä, Taipaleessa ja Kotkassa.

Eläkevuosiaan hän on viettänyt pääkaupungissa avustaen niin seurakuntaa kuin karjalaisia ystäväperheitäkin. Hyvänä puhujana hän on odotettu esiintyjä karjalaisjuhlissa. — Sydämelliset onnittelet Repolan vävyllle!

80 vuotta täytti 13.1.88 Viktor Poravaara Espoossa. Hän on syntynyt Suojärven Varpakylässä. Asevelvollisuutensa suoritettuaan jäi ilmavoimien palvelukseen, sai siirron Helsinkiin, missä jatkoi opintojaan Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa. Eläkeikään päästyään Viktor siirtyi vielä Helsingin kaupungin palvelukseen.

Viktor on ollut innolla mukana karjalaistoinnissa. Jo ennen sotia hän oli Yykoossa perustetussa karjalakerhossa. Sodan jälkeen hän toimi Helsinkiin perustetussa Suojärvi-seurassa. Jo melko alkuvaiheessa hän tuli mukaan Seurasaaressa kyykkätoimintaan. Hän oli Suomen ensimmäinen henkilökohtainen kyykkämestari. Karjalainen kyykkä tunsikin vain joukkuepelin, mutta kun kauppaneuvos Ville Mattinen lahjoitti pussihousut, ei niitä joukkue voinut jakaa. Piti keksiä henkilökohtainen peli ja sen Viktor voitti!

Onnitelumme kyykkäveteraanille, jonka nimi on useimmiten kaiverrettu Seurasaaressa kiertopalkintona olevaan kyykän kunniasauvaan. — KP.

80 vuotta täytti 6.7.88 taidemaalari, akateemikko Sam Vanin Helsingissä. Hän on Salmin Mantsinsaaren vävy, syntynyt Viipurissa.

80 vuotta täytti Helsingissä opettaja Sanni Pörnilä, runonlaulaja Martta Kähmin tytär. Sanni on perinut osan äidinsä runonlaulutaidoista. Hän on myös avustanut monia kallevalaisia tilaisuuksia lauluillaan. Seuramme tilaisuuksissa hän on ollut ahkerasti mukana laulaen itkuvirret Iivo Härkösen, Suistamon suurelle pojalle. — Onnitelumme ja kiitoksemme Sannille!

Sannin itkuvirsi Iivo Härkösen haudalla vuonna 1976.

Heimolehti Karjalan pitkäaikainen päätoimittaja Lauri Arlo täytti 80 vuotta 8.6.88. Lauri on Terijoen poikia. Hän on ollut monessa mukana, pallopelit harrastuksista rakkaimpina.

Lauri Arlo

Lehtimiesuransa hän aloitti jo 1933 Viipurissa Karjalan toimituksessa. Tätä kautta hän paneutui muuhunkin karjalaiseen toimintaan niin, ettei ole unohtanut, vaikka on jo kauan ollut eläkkeellä.

Monien kiireiden lisäksi Laurilla on aina ollut aikaa myös seuraamme ja sen lehtä Karjalan Heimoa auttamaan. — Parhaimmat onnittelet ja monet kiitokset muistamisista. — **KP**

75 vuotta täytti 19.6.88 kauppaneuvos Pauli Mauro. Hän on suvultaan Repolan Korpin Mauroja ja isä oli kauppaneuhena tunnettu Vasili Mauro.

Vasili perusti jo ennen vuosisadan vaihdetta Lieksaan kaupan nimeltä Vasilin puoti. Tästä puodista kehittyi Lieksan Kauppa Oy. Vasilin kuoleman jälkeen liikettä johtivat hänen lapsensa, viimeksi juuri kauppaneuvos Pauli Mauro.

Pauli on ottanut osaa moniin yhteiskunnallisiin rientoihin paikkakunnalla. Hänet tunnetaan niin laulu- kuin urheilumiehenäkin. Vuonna 1959 hänet valittiin puheenjohtajaksi rakennustoimikuntaan, joka vastasi uuden ortodoksisen kirkon saamisesta Lieksaan.

Paulin merkkipäivien kohdalla on yleensä lueteltu kaikki ne ansiot, joita hän on tehnyt kaupan ja liikunnan hyväksi, mutta yksi joukosta puuttuu. Vuonna 1937 hän oli maaotteluedustajana Kajaanissa, ja monella hyvällä suorituksellaan toi voiton kotiin. Kyseinen maaottelu käytiin Inkerin ja Karjalan välillä. Karjala voitti 41—33. Paulin osuus oli seuraava: toinen 100 metrillä (12,3), neljäs pituudessa (522), kolmas kuulassa (11,25) ja mukana voitokkaassa ruotsalaisviestissä. Palkintona piti olla HKK:n verryttelypuku, lieneekö tallessa? — **KP**

75 vuotta täytti 15.7.88 heimolehtemme pitkäaikainen, uutera avustaja, kriitikko Zuli Tarhonen Vantaalla. Hän on syntynyt Puumalassa, mistä perhe muutti v. 1918 Viipuriin ja vajaan vuosikymmenen kuluttua edelleen Perkjärvelle.

Vaikka pirteä, tarmoa pursuva 'päivän sankaritar' ei siis olekaan paljasjalkainen karjalainen, hänestä on tullut melkein karjalaisista karjalaisin.

Zulilla on hyvä kielitaito, terävä kynä, tarkka katse ja mainio kuulo, joten kaikki avut eläkevuosinaan on tarvinnut, kun kriittikkona monet viestit karjalaisille lukijoille niin Karjalassa kuin Karjalan Heimossakin on tietoon saattanut.

Hän on ollut organisoimassa monta hyvää aloitetta, joi-

den avulla vanhaa katoavaa tietoa on talletettu kansien väliin. Mainittakoon vain, että Zuli on Karjalaisten vanhusten tuki ry:n perustajajäsen ja aikaansaanut jo kahdeksan kertaa kilpikirjoituksen 'Muisto Karjalasta'. Yhdeksäs kilpikirjoitus on juuri meneillään; siihen toivotaan erityisesti elämäkertoja myös Vienan ja Aunuksen puolesta. Aikaa on vielä vuoden loppuun saakka.

Zuli Tarhonen

75 vuotta täytti 11.6.88 lakitiet.lis. Veikko Vennamo Helsingissä. Hän on syntynyt Jaakkimassa, tullut ylioppilaaksi Viipurin uudesta yhteiskoulusta ja valmistunut tuomariksi sekä lakitieteen lisensiaatiksi 22-vuotiaana.

Hänellä on takanaan pitkä työsarka valtion hallinnossa ja värikkäät vaiheet maamme poliittisessä elämässä (pitkäaikainen kansanedustaja, ministeri, pankkivaltuusmies, puoluejohtaja, ylijohtaja jne). Poika, nykyisen Harri Holkerin hallituksen liikenneministeri Pekka Vennamo jatkaa isänsä jalanjäljissä.

Vennamo johti siirtokarjalaisten ja rintamamiesten asuttamista sotien jälkeen. Hän on toiminut pitkään Karjalan Liiton johtoelimissä.

75 vuotta täytti Kuusamossa 17.7.88 kirjailija, toimittaja Kuusamon koskien pelastaja Reino Rinne. Hän on monipuolinen yhteiskunnallinen vaikuttaja, Koillismaan profetaaksi sanottu kynän- ja sanankäyttäjä.

Hän aloitti lehtialalla jo 1930-luvun puolivälissä, toimi Oulussa Kalevan toimittajana vv. 1938—1947. Kävi läpi viime sodat, toimi mm. TK-miehenä Vienan-Karjalassa ja perusti siten Kuusamoon Koillisnomat, pirteän paikallislehden, jota muikoksi sanottiin, mutta jolla oli lohen elkeet; vastavirtaan, oli edessä millainen kuohukko tahansa.

Kirjailijana Rinne aloitti romaanilla 'Tunturit hymyilevät' (1945) ja on tähän mennessä julkaissut yli 20 teosta; romaaneja, novellikokoelmia, runo- ja mielelmäteoksia ja kuvateoksia. Äsken hän sai vastaanottaa Suomen kirjailijaliiton tunnustuspalkinnon.

Rinteen keskeinen sanoma on huoli maaäidin tulevaisuudesta ja ihmisen huomisesta. Miten meidän käy, jos kasvuteoretikot ja teknokraatit saavat edelleen määrätä kehityksen

suunnan? Onko kasvu järkevä ihanne? Ei, vaan ihmiskunnan kirous!

Reino Rinteen synkät, säälimättömät profetiat ovat ärsyttäneet monia, mutta pysäyttäneet myös miettimään. Itse hän toteaa ironisesti: "En maalaa pirua seinälle:/piru itse pitelee meitä/kuin me lemmikkikoiraamme/hihnasta varmana omastaan." (Kaukopuhelija, 1974).

Reino Rinne

Oulun yliopisto käynnistää tänä syksynä kolmivuotisen laajan metsätutkimuksen, jonka nimenä on Reino Rinteen -projekti. Tutkimuksen aikana selvitetään Koillismaan metsien saastekuormitus, metsien sietokyky sekä tarvittavat päästörajoitukset sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

— SV.

Iivo Salmenkorva

70 vuotta täytti Iivo S a l m e n k o r v a 26.6.88 Kuusamossa. Hänen sukujuurensa vievät Vienan-Karjalaan, Pistojärvelle.

Nuorra miehenä tai jo poikasesta lähtien Iivo oli innolla mukana Kuusamon Karjalakerhon toiminnassa (kts. KH n:o 3—4). Sitten tulivat sotavuodet.

Talvisotaan hän meni vapaaehtoisesti. Raatteen tie tuli tuuksi, samoin sotatalven ankarat pakkaset. Jatkosodassa Iivo oli mm. Itä-Karjalassa ja haavoittui sitten pahasti Louhen suunnalla kesällä 1942. Linjojen takaa selvittiin sentään Suomen puolelle, ja sitten oli edessä pitkä sairaalamatka. Kuolemanhuoneen kautta Iivo tästäkin revohkasta selvisi. Opeteli uudestaan puhumaankin, kun vihollisen luoti oli katkais-

sut kielen kannan, ja komennettiin huoltoaliupseeriksi Viipuriin.

Rauhan palattua Iivo palveli valtiota Kuusamon verotoimistossa taksoitussihteerinä, verovalmistelijana ja lopuksi toimistopäällikkönä eläkepäiviin asti.

70 vuotta täytti kauppaneuvos Leo J o u h k i 28.6.88. Hän on syntynyt Sortavalan maalaiskunnan Harlussa ja tullut ylioppilaaksi Elisenvaarassa.

Kauppaneuvos Jouhki on toiminut v:sta 1945 lähtien Thomen-Thomesto Oy:n johtotehtävissä ja tästä alkuaan metsätoimistosta maamme toiseksi suurimman kauppahuoneen. Siihen tarvittiin suvun kauppaperinteitä ja ahkeruutta, sillä 300 kauppamatkan teko itänaapuriin ei ole mikään pieni urakka. Onnittelumme menestyneelle yrittäjälle!

70 vuotta täytti 8.5.88 ent. kansanedustaja 'Mato-Alli' V a i t t i n e n - K u i k k a Joensuussa. Alli on Impilahden tyttöjä eikä hän ole koskaan unohtanut heimosisariaan ja -veljiään. Hän hyvä puhuja ja vielä parempi tekijä, ja pani vauhtia Pohjois-Karjalan karjalaispiiriin. Kun aikoinaan järjestimme Nurmeksessa kyykkätuomarikurssit, niin Alli saapui sinnekin, reppu täynnä karjalanpiiraita. — Onnittelemme ja kiitämme; piiraat olivat hyviä.

70 vuotta täytti 24.8.88 Åke P o l l a r i Helsingissä. Åke on stadin kundeja, mutta on ollut jo 30 vuotta innolla mukana kyykkätoiminnassa. Opi hän sai Autopataljoonassa Heikki Judinin valvonnassa ja sieltä siirtyi Seurasaaressa. Hän on menestynyt hyvin. Vielä tänä keväänä Boriksen kisoissa kappaili nuorten kanssa iskien vanhan A-sarjan tuloksen +18.

Åke tuntee Äänisjärven Sungunniemen erittäin hyvin. Hän oli siellä sodan aikana useampia vuosia. Säästyi kaikilta sodan vaaroilta, mutta sai putkaa, kun meni nurkkatansseihin Sungun tyttöjä tanssittamaan. — Onnittelemme kyykkäverteeraanille ja kiitoksemme kyykkätoiminnan eteenpäin viemisestä.

50 vuotta täytti 16.5.88 professori Seppo S u h o n e n Helsingissä. Hän hoitaa itämerensuomalaisen kielten professuuria Helsingin yliopistossa.

Syntymäpäivähaastattelussaan (US 16.5.) prof. Suhonen korostaa suomalaisvirolaisten kulttuurisuhteiden kehittämisen tärkeyttä.

Opiskelijavaihtoa tulisi laajentaa ja lehtorienvaihtoa kehittää. Maahamme pitäisi perustaa Viron kulttuurikeskus, josta voitaisiin hoitaa tehokkaasti yhä vilkastuvia kulttuurisuhteita, korostaa prof. Suhonen.

Viime syksynä hän teki yhdessä tohtori Matti Larjavaaran kanssa kielitieteellisen tutkimuksen Neuvosto-Karjalaan Tunkuan Suikujärven alueelle, missä suomalaistutkijoita ei ollut liikkunut liki sataan vuoteen. Harvinaisesta retkestään prof. Suhonen kertoi Karjalan Heimossa n:o 3—4:88.

